

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Leven Ende Deughden Vande Vveerdighe Agnes Van
Heilsbagh Gheestelycke Dochter Onder de bestieringhe
der Societeyt Iesv**

Huysmans, Daniel

T'Antwerpen, 1691

III. Liefde tot het Hooghw. H. Sacrament.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37188

*Leven vande weerdighe
ten geur van dese roose, dat is, in onsen Salighmaecker, voor
soo veel als sy deelachtigh moghen zijn van sijn vreughden
ende genuchten, ende wenschen met hem den Hemel te be-
sitten. Maer men vint'er seer weynighe, die de doorne hae-
ghe, dat is, den vvegh des lydens willen door-breken, om
niet alleenelyck sijnen geur maer hem self te besitten, die
door het lijdē gesocht, gevonden, ende ghenoten moet wor-
den. Eer dat een ziele Godt smaecten ende besitten kan,
moet'er pijnelyckheyt van stekende doornen, door verster-
vinghe der natuere ende des lyden voor gaen.*

III. CAPITTEL.

Liefde tot het Hooghweerdigh H. Sacrament des Antaers.

Hier valt veel te segghen: want ick aengaende
haere liefde tot dit Hooghweerdigh mysterie, en-
de de weder-liefde van Christus, soo seldlaeme ende
soo ghedenckweerdighe stucken in haer schriften be-
vinde, als in weynighe levens van Heylighen ghelesen
worden.

*§. 1. Christus openbaert haer inde Misse, offerende dit
Sacrificie aen sijnen Vader.*

IN't beginsel als sy te Ruremonde ghekoimen was,
Misse hoorende inde Kercke der Societeyt, sagh sy
Christus ten halven lijf boven den kelck, die met een
bly ghelaet, ende met eenen vriendelijcken toe-lach
haer aensende, in deser voegen toe-sprack. *Ick offere my
op desen Antaer, door de handen des Priesters, voor u, ende
voor alle menschen, tot een offerande van danckbaerheyt*
en-

ende versoeninghe, gelijk ick my aen mijnen hemelschen Vader in mijn passie gheoffert hebbe op den Altaer des Kruys.

Dese gheschiedenisse heeft in haer verstant een seer levendigh ende grondigh gheloof ingheprint, van de onbloedighe offerande die den Sone Godts met den Priester daegelijckx opdraecht aen sijnen hemelschen Vader; ende een seer groote weerderinghe van sijn liefde tot ons, door de welcke hy beweeght is gheweest, om dit goddelijck Sacrificie in te stellen, 't ghene daghelijckx op soo veele plaetsen door den Salighmaecker self aen den hemelschen Vader opghedraeghen wort, ende tot het eynde des werelts opghedraeghen sal worden. Van desen tijdt heeft sy met meerdere vierigheyt ende nederigheyt, met een vromer gheloof, met een brandigher liefde, daeghelijckx inde H. Misse teghenwoordigh gheweest: sich alsdan onderhoudende, soo met het bloedigh, als met het onbloedigh Sacrificie des Salighmaeckers. Sy besluyt dit verhael met dese woorden. *Wat liefde draecht Godt almachtigh tot ons? Godt is de liefde, die altijd brandende is: Ende wilt dat wy door hem brandende sullen worden. Ontsteckt ô Heere onse herten: Ende en laet dat vier uwer liefde nimmermeer in ons uytgaen.*

§. 2. *Soete invallen door 't aensien van een Remonstrantie.*

Ick en kan dese gheschiedenisse niet beter beschrijven als met haer eyghen woorden, die seer aerdigh ende bevallijck sijn: Sy schrijft aldus.

Den vierden Junius 1638. s'avonts inde Hooft-kercke, onder 't Lof van 't Alderheylighste Sacrament ghebenedijt, terwijlen den Priester onsen Salighmaecker verthoonde, tusschen het singhen, Ecce panis Angelorum, ick d'alder-

Bb

onwee-

onweerdigste van alle, hebbe my verstout mijn ooghen op te slaen, op't leven mijnder ziele; in welken ooghenblick ick my ghevoelde als omhelst in vereeninghe, in een soete dronck-maeckende liefde. In welke dronckenschap ick my verbeughde in mijnen Beminden in't Heyligh Sacrament gebenedijt, in dat fraey materiael huys van onsen Salighmaecker, te weten die Remonstrantie, die ick in langhe jaeren niet gesien hadde. Ick vraeghde: O mijnen Beminden, en is dit huys aen uwe Majesteit niet seer aengenaem? Op den selven ooghenblick gevoelde ick in my uyt onsen Salighmaecker dese antwoort: Ja, maer niet soo seer, als ick wel wenschte. Ende ick daer op: Hoe soo dat? Ende by: Om dat my dit niet toegevoeght is, met een suyvere meyninghe, die alleenlyck tot mijn eere ende glorie streckt: want die my dit toevoegen soecken in dese giften oock haer eyghen eere, ende lof by de menschen: Ende daer van hebbe ick meer misnoegen, dan genoegen. Daer op seyde ick: O Hcere, mocht ick in eenigher maniere verbeteren, dat hier ontbreckt: Of mocht ick weten wat ick doen kan, om voor uwe hooge Majesteit een suyverder Remonstrantie te bereyden: Suiverlijck tot uwe eere, sonder mijn selven oock in't minste daer in te soecken. Alsdan verthoonde sich een schoone groote verheven Remonstrantie in mijn herte: Die van soodaenighe gedaente was, dat ick die by geen dinck des werelts vergelijcken kan. Sy en was van gheen materie; maer aen eenighe materie ghelijck, als roodverwigh van couleur, met veel der hande thorentjens, ende verheven uyt wercksel, ghelijck een Remonstrantie is, ende een verheven Kruys daer op: Het glas was soo klaer-blinckende, dat het eenen gouden stoel scheen te wesen, op den welken de H. Dryvuldigheyt haer sit-plaetse genomen hadde, aldaer sich seer lieffelijck ende blijde aen alle de Heylighen verthoonende: De welke schenen een groot vermacek daer uyt
te

Agnes van Heilsbagh.

te scheppen. Ick voelde mede dit vermaeck, ende en kan niet segghen hoe ick 't voelde. Ick ontfonck vele inwendige kennissen, die ick niet wel segghen kan, dan soo veel als 't Godt almachtigh toe-laet. In dese openbaeringhe voelde ick in my, hoe dat soodaenigh huys van alderhande deughden door een volmaeckte liefde opgemaect wort, enckelyck tot sijn eere ende glorie, sonder daer in iet cyghens voor ons te behouden of te soecken. Dat soodaenigh huys hem aengenaemer is, oock eenen ooghenblick, als heel de werelt. Ick verstont dat het, Godts Wille is, dat elcke ziele op 't suyverste ende volmaeckteste, door d'eene deught op d'andere met de beste meyninghe ende de volkomenste liefde hem in haer herte soodaenigh huys soude bereyden: waer in hy ende alle sijn Heylighen grootelijckx hun vermaeck nemen. Hier van blijft in my een meerdere ende teerdere liefde tot Godt, soo dat ick als vliegghende ben, ende niet en wete hoe 't met my is. O Heere, om voor uwe Majesteyt een alsulcken huys in ons herte te bereyden, moet uwe Majesteyt self ende uwe gratie het bereydsel wesen, door de tusschen-spraecke van de Moeder des Alder-hooghesten.

Hoe dese Remonstrantie, die my inwendighlyck verthoont viert, in 't gheestelijck te verstaen is, sal ick qualijck konnen te kennen gheven: Dan soo veel als 't Godt almachtigh door dit sijn alder-onweerdighste instrument ghelieven sal. Voor 't eerste, door 't plat van den voet der Remonstrantie die my in mijn ziele verthoont is, verstont ick eenen wel bereyden, diepen, wijd-verbreyden gront van ootmoedigheyt, heel breet ende diep, ja soo diep, dat ick'er gheenen gront in sagh. Ick verstont oock dat dese fundamenten diep inghepaelt moeten worden, soude het nae-volghende ghebouwd daer op bliwen staen. Dit is den voet. Op de wyde ende breede des voets, volgt een opgaende steygerheyt, op de welcke alle

de nae-volghende wercken haer stantvastigheyt hebben, son-
 der de welcke sy niet souden staende blijven: waer door in
 dese gheestelijcke Remonstrantie de ghevoeghsaemheyt naer
 Godts Wille beteekent wiert. Want om voor Godt een ver-
 maeckelijck huys en paradijs in onse ziele te maecten, moet
 door die diepe Wyd-verbreyde bereydselen van het vast ghe-
 stelt fundament der vernietinghe, onsen Wille met den God-
 delijcken door een heet-brandende liefde verwoeght worden,
 sonder iet uyt te nemen. Vleesch ende Bloedt moet hier lanck
 af-ghegaen sijn: gheen sieckte, gheen verlaentheyt, niet
 inde werelt mach ghevreesst of ontsien worden. Al saeghen wy
 de helle voor ons open staen, ja al wierden wy opghepackt om
 daer in ghedraeghen te worden, wy moeten ons daer toe om
 Godt gheWilligh ende bereedt vinden, ende dat t'elcken oo-
 ghenblick. Als dusdaenighe ghevoeghsaemheyt door de voor-
 gaende bereydinghen van ootmoedigheyt oprechtelijck in on-
 sen gront ghewonden wort, dan wort in onse ziele dien gou-
 den stoel ghestelt van den besiter des selven, ende Godt al-
 machtigh nemt sijn besittinghe in't binnenste van de ziele,
 die als in Godt verkeert wort, soo dat sy in desen gront niet
 anders siet of ghevoelt dan Godt, ende dat in een oneynde-
 lijck licht: t welck door dat klaerschijnende glas te kennen
 ghegheven wort. Dit licht is de glorie, die Godt in ende door
 hem laet uyt schijnen, daer in sittende als eenen Koninck in
 sijnen throon: al waer hy sijn selven eere ende glorie gheeft,
 in ende door alle Heylighen, door al wat'er is, ende eenwe-
 lijck gheven sal. Dat de ziele hier somwijlen smaect, en
 is met gheen ghepeysen t'achterhaelen, ende dat besonder-
 lijck als een ziele haeren Heere, Schepper, Verlosser, Saligh-
 maecker, Sacramentelijck in desen throon ghestelt siet, die
 Godt self ghemaect heeft, daer sy de H. Dryvuldigheyt aen-
 siet, kent, bemint, ende op een wonderlijcke maniere onthelst,

voor soo veel als Godt 'elcken tijt toelaet. Dit gheschiet soo levendigh, dat alle tonghen hier van moeten swijghen. Men magh vryelijck ghelooven dat dit een hemels leven is, al is de ziele noch in haer lichaem besloten. VVanneer sal dien ooghenblick naecken, om van dit lichaem ontbonden te worden om gheheelijck ende onbescheyden ghevesticht te blijven, in een eeuwich verbont van saligheyt, indien die hem al hier in den tijdt der ghenade soo tot ons vernaedert heeft door den heeten omvangh van sijn goddelijcke liefde? Dese liefde is het verguldsel van alle de wercken van dese Remonstrantie.

Als nu desen Koninck in een alsulcke ghewillighe bereyde ziele sijn besittinghe genomen heeft, soo komen hier by verscheyde werckē, op een verhevender ende Godt behaegelijcker maniere, dan te voren als dien grondt noch onsuiver was: dese ziele moet in dese wercken alle uren ende ooghenblicken meer ende meer op-gaen, waer toe haer geen licht ontbreeckt. Maer hier moet in elck werck een nauw toe-sicht op de suiverheyt der meyninghe genomen worden, ende door de voorschreven oversettinghe der ziele in Godt, moet sy met meerder liefde dan te voren in volmaecte deughden op-klimmen. Soo dat desen grooten Koninck als mede-gebooghsaem door hem selven, voor hem selven, een verciersel tot sijn besittinghe is maeckende, met uytstekende wercken van alderandere deughden. Desen opgangh in deughden wordt door de thorenijens der Remonstrantie te kennen gegheven, van welcke thorenijens 'teen hoogher als 't ander is, waer door beteekent wort, dat de Ziele niet volmaect is, soo langh als sy hier leeft, maer door suivere meyninghe meer ende meer moet op-klimmen. Waer door sy door Godts ghenade soo verre komt, dat sy uyt bitterheyt, soetigheyt; ende uyt onvrede, groote ruste ende vrede treckt, met dien, ende indien, die

in haer sijn besittinghe genomen heeft. Ende gemerckt dat inde uytwendighe Remonstrantie op 't uysterste ende 't alderhooghste een Cruys staet: soo sagh ick insgelijcks in dese innerlycke Remonstrantie, een seer schoon hoogh verheven goude Cruys. Waer door my te kennen gegeven wiert, dat in soodaenighe Ziele, door alle de voorgaende bereydselen door Godts gratie, het Cruys soo hoogh verheven is, dat dese Ziele boven alle lyden gestelt staet; soo dat het Cruys geen Cruys is: maer in het Cruys meerder blydschap, dan alle wereldsche blydschap van 't beginsel tot het eynde by-een-versaemt soude kunnen by-brengen. Daerom wort het Cruys inde Remonstrantie op d'opperste plaetse gestelt, om dat het victorieus is: alsoo wort oock het Cruys triumphantelyck op de krachten van alsulcke ziele gestelt, alwaer sy uyt de heet-brandende droncken-maeckende liefde haers Bruydegoms vreughden schept, in 't Cruys t'ombelsen, uyt den innigen grondt sijnder genaede, uyt de plaetse daer hy sijn besittinge genomen heeft, op den gouden stoel sijnder liefde, die hy self bereyt ende gestelt heeft: soo dat het Cruys haer Alderhooghste besittinghe is in haeren Bruydegom. Heere 't is uwe Majesteyt alleenbekent, wat eenen ongrondeerlycken schat, hier onder verborghen is.

S. 3. *Verscheyde straelen uyt het H. Sacrament door de welcke Agnes de verscheyden gesteltenissen der ghemoederen kent.*

OP den Feestdagh vanden H. Franciscus ontfongh sy uyt het Hooghweerdigh Sacrament, een sonderlinghe gratie inde Kercke der Minder-Broeders: siende dat uyt de H. Hostie verscheyde straelen toegheschoten wierden tot alle de menschen, die inde Kercke waeren. Sommighe van dese straelen waeren
meer-

meerder, ende sommighe minder: ende door dese verscheydenheit kende *Agnes* de ghesteltenisse, de welcke ieder een van dese menschen inwendighlijck hadde, ende hoe sy stonden met Godt. Haer eyghen woorden sal ick hier stellen.

1638. Den vierden October s'avonds, inde Kercke der Minder-Broeders, naer de Procestie, als onsen Salighmaecker in 't H. Sacrament gebenedijdt inden middensten pandt vande Kercke stont, ende d'omstaenders met opgeheven herte ingekeert waeren, om Godt lof, eere, ende dienst te bedijfen; door den hoogh-verheven Lof-sangh *Te Deum Laudamus*, ende ick de minste onder alle, mijn herte, ende alle krachten mijnder ziele in 't vaderlijck herte op-droegh, door de voorspraccke van alle de Heylighen, van Godt versocckende een besondere gratie voor ons alle, soo in 't besonder, als in 't gemeyn: sagh ick inden selven ooghenblick, soo veel straelen uyt het H. Sacrament schieten, als'er menschen tegenwoordigh waeren. Dese straelen schenen recht tot de herten toe te gaen, maer d'eene straele was grooter als d'andere, soo inde wyde, als inde breede. Sommighe waeren soo kleyn, dat ick die quaelijck sien konde: ende sommighe schenen tot het herte niet te komen, of seer weynigh. Hier was ick verwondert: in welke verwonderinghe ick uyt Godt gevoelde dese bediedenisse. De groote wijde, verbreyde uyt-vlammende straelen, die ghy siet uyt my tot dese herten toe gaen, betreekenen dat dese herten, naer de maete van dit licht wijd open staen, ende diergelijcke verbreydinghe van mijnen Goddelijcken invloed ontfinghen: dat sy blaeckende zijn in mijn liefde, die ick van gelijcken in die herten storte, om altydt met dese zielen vereenicht te blijven. Ick verstont oock, dat de ghene die mindere straelen ontfinghen, mindere liefde hadden. soo inwendighlijck als inde uytwendighe wercken tot Godt, ende

*tot den even-naesten. Soo dan die luttel ontfonghen, bemin-
den oock luttel.*

Den 13. October van 't selve jaer, sagh sy wederom eenen overvloed van klaer-blinckende straelen, uyt-schietende uyt de Remonstrantie, die inde Kercke der Societeit uyt-gestelt was; als oock uyt de H. Hostie, als dese inde Misse op-geheven wiert. Sy en weet de straelen, die sy aldan sagh, niet te vergelijken, als by de sonne die op 't hooghste wesende met d'aldermeeste hitte haer straelen tot den aerd-bodem uyt-schiet, om de vochtigheyt der aerde tot haer te trecken: Wanneer d'aerde droogh wordt, ende de vruchten aldermeest rijpen. Soo doet hier Christus, seght sy, als hy de genaedighe ende troostelijcke straelen van sijn Goddelijcke foetigheyt tot de ziele toe-schiet: Want aldan alle aerdsche geneghentheden verdrooghen, ende alle goede gheneghentheden rijper worden. Sy bekennt gheen bequaeme ghelijckenisse hier van te kunnen gheven: want dese Goddelijcke straelen, ende haere uytwerkinghen gheen ghemeynschap hebben met de lichaemelijcke.

Door 't gesicht van dat Goddelijck licht, 't welck uyt het H. Sacrament tot haer ziele, ende oock tot andere geschoten wiert, bleef sy dien dagh ende de twee volgende geheelijck ingethoghen in Godt: haer selven meer verootmoedighende ende vernietende hoe sy meerdere gaven ontfongh. *Och seght sy, waer salder voor my bequaeme plaetsse gevonden worden, die 't quaet van alle quaet ben, ende soo overvloedighe gratien van Godt ontfanghe? O goetheyt van alle goetheyt, hout u in: En laet u selven in soo boos vat niet vallen: naedemael alle schepselen, soo redelijcke, als onredelijcke beter zijn dan*

dan ick, die de vergaedinghe van alle quaet van mijn selven ben. Och in wat sonden en soude ick niet vallen, dat die goddelijcke goetheyt my niet en wederhiel door soo gheduerighen toevloet van gratien? My dunckt dat ick beswijcke: ick en weete niet waer my laeten: ick en kan mijn selven niet langher verdraeghen: om dat ick naer soo vele gratien noch soo quaet ben, ende blijve. Och wanneer sal ick my beteren? Heere dat ick noyt op en houde in Godt almachtigh door sijn H. Moeder te roepen, dat hy eenwelijck sijns selfs eeuwighen lof ende danckbaerheit blijve, voor alle sijne ghenaden.

Dit was haer ghewoonlijck ghebruyck, naer d'ontfangen gratien sich te vernederen, ende dies te meer, hoe dese gratien uytnemender waeren. Maer laet ons voortgaen in't ghene wy voor hebben.

§. 4. *Siet d'eerbiedinghe die d'Enghelen aen dit Sacrament bewijfen.*

ALs sy in't H. Sacrificie der Misse teghenwoordigh was, is't verscheyde reysen ghebeurt, dat sy met het segghen van *Sanctus* een groote menighte van Enghelen sagh, die als nederdaelden van den Hemel, ende stonden met wonderlijcke eerbiedinge voor den Autaer.

Als den tijdt der Consecratie naerderde schenen sy alle te samen met groote beschaemtheyt plat ter aerde neder te vallen, ende bleven aldus in Godts teghenwoordigheyt ligghen, tot dat onsen Heere op gheheven was: naer welcke opheffinghe sy wederom opstonden. *Ons lcerende, soo sy seght, met wat ootmoedigheyt ende eerbiedinghe wy behooren, dit groot, wonderlijck, onbegrijpelijk Sacrificie met onse teghenwoordigheyt te vereeren; met wat liefde Godt ende mensch t'omhelsen;*

CC

ende

ende door den eeuwighen Sone in't Vaderlijck herte te versoecken al wat ons noodigh is. Ick sagh d'offerande die Godt self doet voor onse saligheyt, door de handen vanden Priester, die 't ampt van onsen Salighmaecker bedient. Welcke offerande soo wonderlijck is, dat ick de selve niet en kan uyt legghen. My wiert oock te kennen ghegheven, dat alle d'Enghele, ende alle de menschen, dese offerande door onsen Salighmaecker deden, in het altyt brandende Vaderlijck herte, die 't al scheent 't omhelsen.

Op eenen anderen tijdt, het verstant wederom vervult hebbende, van de groote eerbiedinghe die d'Enghele aen dit Sacrificie draeghen, schrijft sy aldus: O Heere met wat ootmoedighe eerbiedinghe ende liefde tot Godt, behooren wy ons te draeghen, verghefenschapt met die hemelsche gheesten, verghetende alle menschelijck opsicht, waer door veele laeten Godt te dienen? Hoe behooren wy ons inde Kercke te draeghen, daer Godt self queelt van liefde tot ons, om sich ghebeelijck aen ons over te gheven? Hoe luttel wordender ghewonden, die hem in weder-liefde te ghemoet gaen, ende hun selven uytgaen sonder uytneeminghe, om Godt in te laeten.

§. 5. Siet de handen van eenen Priester, heel swert, die in doodelijcke sonde Misse dede.

Misse hoorende, ende in't opheffen der H. Hostie, door de handen des Priesters, offerende onsen Salighmaecker in het Vaderlijck herte, volghens haer ghewoonte, ende dat soo voor haer besondere saecken, als tot versoeninghe van 't heel menschelijck gheslaght, sagh de handen des Priesters swert als een schouwe: Ende verstont dat desen Priester in staet van dootd-sonde was. Sy wiert hier door soo verschrickt, dat

dat sy niet en wiste, hoe sy was. Badt om gratie voor desen ellendighen: Ende ghevoelde dat de gratie tot sijn beternisse hem niet ontbrack, maer dat hy die verstit, ende niet en soude aenveerden. Hier van hadde sy een onuytsprekelijcke droef heyt, ende ghetuyght, dat sy liever duysent dooden soude sterven, als sulckx noch te sien.

§. 6. *Is besorght voor het ciersel van haer ziele als sy ter H. Communie gaet: Ende wort van Christus verciert.*

DEn vier-en-twintighsten September 1638. Naer dat sy een deel des nachts besteedt hadde, met d'ellende ende naecktheyt haerder siele ende haer onweerdigheyt tot de H. Communie t'overdencken, quam sy naer de Kercke, door de verdiensten, van alle gheloovighen, door die van alle Heylighen Godts, door de H. Maghet, ende haeren goddelijcken Sone, Ghenaede versoekende: Ende haere naecktheydt voor ooghen hebbende, badt ootmoedelijck, om door de verdiensten van andere bekleedt te worden, ghemerckt dat sy soo bloodt ende naeckt van verdiensten was. Als sy in deser voeghen heel diep ghesoncken was in den afgront van haer onweerdigheyt, wiert sy door 't volghende ghesicht van Godt vertroost. Sy ontsonck alsdan een klaer licht, als of sy voor den throon der H. Dryvuldigheyt ghestelt wiert: alwaer de Koninginne van Hemel en Aerde, ende alle de Heylighen Godts knielende voor den goddelijcken Throon, aende goddelijcke Majesteit haer naeckte ziele offerde, om door de handen van de Moeder Godts ghekleeedt te worden. Elck een van de Heylighen, scheen sijn verdiensten hier toe op te draeghen.

Sy sagh dat dese opdraght van de H. Dryvuldigheydt aeniveert wiert, ende dat van den Vader aen den Sone een klaerblinckende kleedt wiert ghegheven, met het welcke haere naecktheyt door de handen van de goddelijcke Moeder bekleedt wiert. Sagh haer ziele met dit kleedt soo klaerblinckende, dat de helste sonne by dese klaerheydt, niet in 't minste vergheleken kan worden: Ende verstont te samen dese woorden. *Nemt dit kleedt tot voldoeninghe van alle fauten, ende het sal wesen een lieffelyck verciersel van uwe ziele, uyt mijn Vaderlijcke jonste u vergunt, tot een eeuwigh cieraet voor mijn aenschijn.* Dese woorden schenen een besondere vreught ende blyfchap in alle Heylighen Godts te verwecken, met eenen opdraeghenden Lof tot Godt: waer in sy haeren gheest als mede inghetoghen ghevoelde, soo dat sy van vreughden niet en wist, hoe sy was.

Als dan ghevoelde *Agnes* soo levende verlanghen om haeren Bruydegom Sacramentelijck t'ontfangen, dat sy daer toe by nae soude ghevloghen hebben, ten waere sy met ghewelt haer selven wederhouden hadde. Gaende naer de Communie-banck, voelde sy de begheerende kracht haerder ziele soo wyd ende breet uytghespreyt, dat sy wenschte dese hitte van liefde oock aen haeren naesten mede te deelen, om alle menschen onder dat kleedt, dat haer van Godt ghegheven was, t'ontfanghen. Hier was 't dat sy wyd ende breet uytreyckte twee armen, soo van de goddelijcke liefde, als van de liefde des naesten. In't ontfanghen des Alder-heylighste Sacrament, ontfonck sy wederom eenen soeten omvanck van sijn goddelijcke liefde: waer in sy haer selven verloor.

Hier

Hier van is haer een soo groote ende levende ver-
eenighe van haeren gheest met Godt by ghebleven,
ende met alle de hemelsche Geesten: Dat sy als dron-
ken bleef in dese groote dronckmaeckende Zee der
Godtheyt. Haer naevolghende Meditationen van dien
dagh liepen op haer sonden, ende op haeren Niet, vol-
ghens haer ghewoonte: maer sy en konde dien dagh
haer quaetheyt niet insien, ghemerckt dat sy hoogher
ghedreven ende ghetrocken wiert, tot het insicht van
de goedertierentheyte ende minsaemheyte Godts, om
met alle Heylighen over d'ontfanghen weldaeden de
H. Dryvuldigheyt te bedancken.

Eenighe maenden te voren, te weten den 29. April,
was sy insgelijcks bekommert ende ongerust geweest,
door dien dat sy s'avonts te voren wat uyt-ghekeert
geweest hadde, tot eenigh uytwendigh werck, dat
nochtans nootfaeckelijck was. Dit beletsel was haer
over-komen, als sy volghens haer tijdt-verdeelinghe,
sich tot het avondt-gebedt moest begheven. Hier door
wiert sy genootfaeckt dit Gebedt spaeder te doen, dan
sy pleegh: waer in sy oock onrustigh was. Dese onru-
ste meerderde, als wanneer sy spaeder te ruste gegaen
zijnde, haer gewoonelijck nacht-gebedt niet en konde
voltrecken: want alleenlijck een ure gebeden hebben-
de, ende vanden slaep overvallen wordende, wiert ge-
nootfaeckt tot haer ruste te keeren. Sy hadde achter-
dencken, dat haer ziele door dit ontijdigh spreken, en-
de door dese stoorringhe ende verminderinghe van
haer gewoonelijcke oefeninghen, wel mochte eeni-
ghē kleyne smettjens ghevat hebben, die Godt mis-
haegden. Sy wiert in dit achterdencken versterckt,
door dien dat sy tot gheene vastigheyt en konde ko-

men in Godt, noch in stilte hem aen-hanghen gelijk sy plachte. 'T welek een teecken was, dat inde voorsyde dinghen iet schuyde, dat eenighsins aen Godt misshaeghde, die met alle neerstigheyt ende volkomentheyt aengaende haer oeffeninghen, van haer wilde gedient zijn. S'morgens ten half-ure-ses inde Kercke der Societeyt zijnde om Misse te hooren, voeghde *Agnes* sich met dese teghenwoordighe benautheyt tot Godt: ende aensende haeren Bruydegom inde handen des Priesters, dede sy haer beklagh over dese fauten, ende versocht van dese gebreken gesuyvert te wordé, om hem bequaemelijck te mogen ontfanghen: Want haer ziele naer dien aldergrootsten ende alderminnelijcksten gast seer verlanghe, niet tegenstaende, dat sy haer selven ellendiger ende onweerdiger bevondt, hoe sy haer kranckheden klaerder door-sagh. In desen toeckeer in Godt, sagh sy in't H. Sacrament, als of den Sone Godts een kleet rootvervigh als bloet sich uyt-getrocken, en haer dat aengetrocken hadde. In 'taentrecken van dit kleedt, verstont sy van Christus dese woorden: *Ick geve u dit kleet, om u daer mede te bedecken, ende te suyveren, van alle die kleyne smettjens, die ghy uyt onachtsaemheyt ende kranckheyt begaen hebt; ende dat, om aen mijnen Hemelschen Vader met dit kleedt te voldoen dat ick door mijn H. Bloedt soo rootvervigh ghemaect hebbe, uyt heete liefde tot uwe ende aller sondaeren saligheyt, om u ende hun door dit rantsoen met mijnen Hemelschen Vader te versoennen.* Sy verstont alsdan te samen, ende gevoelde klaerlijck, dat soo dickwils als sy met dit kleedt sich aen den Hemelschen Vader soude verthoonen, hem voorstellende dit rootvervigh rantsoen van haer misdaeden, ende door het selve sijn genaede versoeckende, t'elcker reyse

reyse in genaede soude ontfanghen worden, ende een nieuwe mededeelinghe van gratie verkrijghen. Want in't aen-doen van dit kleedt, ghevoelde sy als of in't binnenste haerder ziele geseyt wiert: *Neemt mijn verdiensten, die ick u gheve: waer door alle uwe sonden voor mijns Vaders ooghen sullen uyt-gevaeght worden, ende uwe ziele aen hem aengenaeu sal worden.*

Door dese grootdaedighe gifte wiert haer liefde wederom tot haeren naesten verbreydt, om oock d'andere met dit rootvervigh kleedt te bedecken, ende aldus aen den Hemelschen Vader te offeren, tot versoeninghe ende beternisse des levens. Haer voordere begeerte ende verlanghen was, om haeren Bruydegom Sacramentelijck t'ontfanghen: ende naerderende tot de Communie-banck, sagh sy dat haeren Bruydegom insgelijcks verlanghe om met haer vereenicht te worden. Voeghe sich dan onder de minste als d'onweerdigste om hem te nutten: in welcke nuttinghe, sy foodaenighe toevinghe ende ingesmoltentheyte in liefde genoot, dat dese niet en kan uyt-gedruckt worden.

§. 7. *Verstaet van Christus dat die zielen mildelijcker inde H. Communie getoest worden, die haer selven meer uyt gaen.*

DEn 30. Iuny 1639. inde Kercke der Societeyt in haer ghebedt wesende, om van haeren Salighmaecker sijn hulpe te versoecken tot bequaeme bereydinghe, om hem in't binnenste van haer ziele, als in sijn eyghen rust-plaetse te herberghen, ende met opgeslaeghen ooghen tot het H. Sacrament, dat op den Autaer stont, innighlijck suchtende, sagh sy, hoe dat Christus, als met sijn heet-brandende wijt uyt-gespreyde

de armen van liefde ende van verlanghen, haer ziele tot hem trock, sijn eyghen selven schenckende tot een bequaem bereydsel met dese woorden. *Siet dit zijn mijne ende uwe berijdselen, die ick u gheve, ende die u niet en sullen ontnomen worden. Ick gheve u mijn selven, ende omhelse mijn selven in u door mijn selven, met alle de gene die ghy tot my mede-brenght. Hier op vraeghe Agnes: O Heere, sullen sy alle op sulcke maniere dit gevoelen, gelijk ick teghenwoordighlyck voele. Christus antwoorde Neen, op soo levende maniere niet: maer soo veel als elck sich ontbloomt van al dat ick niet en ben: soo veel sal ick mijn selven mede-deelen, als sy haer selven sullen uyt gaen. Agnes seyde: O Heere, hoe kan dit met my bestaen, naedemael ick in soo vele sonden vervalle, besonderlyck inde ghebreken van mijnen naesten te roeren. Hier op verstont sy: Al zijn dat fauten, die oock groot souden wesen, als sy uyt eenen quaeden grondt souden komen, ende met de galle van nijdts of diergelycke ghemenghelt zijn: 't zijn nochtans kleynen stofkens voor mijn ooghen, als sy door onvoorsichtigheyt voort komen, de welcke afgevaeght worden, door de knaeghinghe der conscientie, door de rouwe, ende leet wesen, 't welck ick u toefsende, om u tot meerdere liefde in mijn vernaerdinghe te verwecken. Door dese verootmoedinghe wordt de ziele dickwils aengenaemer aen mijn ooghen, dan sy te voren was: want wordt hier mede in meerdere vernietinghe van haer selven gehouden, daer sy andersins in hooverdye soude komen te vallen. Dit verstaende, voelde sy in haer ziele een teerdere liefde tot Godt, een verwonderinghe van sijn goedertierentheyts, eene vernederinghe van haer selven ten opsicht van haere inwendighe kranckheden ende gebreken, een versaeckinghe van alle haere plichtighe geneghentheden, ende een begeerte van
haer*

haer bedorven ende quaetwillighe natuere gheheelijck uyt te gaen, om in haer ziele de volle besittinge Godts te bekomen.

§. 8. *Soete ghedachten, ende vierighe begeerten inde bereydinghe tot de Communie.*

SY was ghewoon haeren Salighmaecker als tot sijn eyghen woon-stede te nooden : ende tot bequaemer bereydinghe om foodaenighen gast te herbergen, niet haer verdiensten, maer sijn eyghen verdiensten hem op te draeghen. *De Bruydt en besit niet eygens, seght sy, maer al wat sy besit, komt den Bruydegom toe : ende van gelijcken, de besittinge des Bruydegoms, komt oock de Bruydt toe, door den Bruydegom.* Soo socht sy, niet door haer, maer door hem selven ende door sijn eyghen verdiensten, op 't aldersuyverste, aldervolmaeckste, alderbehaeghelijckste, tot hem te naerderen.

Sy socht inde op-dracht van haer selven, eenighsins aen haeren Salighmaecker gelijk te zijn: Want ghelijck hy op den bloedighen Autaer des Cruys sijn selven aen sijnen Vader tot eenen eeuwichen lof, ende versoeninghe gheoffert heeft, ende op den onbloedighen Autaer vande H. Misse het selve doet, ende tot het eynde des werelts doen sal: soo socht sy insgelijcks met Christus de selve Offerande te doen naer haer vermoghen. Sy offerde dan met de selve meyninghe ende begeerte den selven Sonne Godts in 't Vaderlijck herte, tot eenen eeuwichen op-draeghenden lof, tot danckbaerheyt, ende tot voldoeninghe, soo voor haer selven, als voor alle menschen. In dese voorschreven op-offeringhe, ende ingethoghentheyte in 't Vaderlijck herte, voelde sy haer gemeynelijck als omringelt van

den foeten ende liefelijcken omvangh des H. Geest.

Sy wenschte dat haer herte, met alle herten der menschen, dieder zijn, gheweest zijn, ende sullen zijn, een altijd op vlamme brandende vier mochten wesen, ende dat alle dese herten eeuwelijck tot Godts dienst ende lof mochten opgherecht staen: ja dat alle sandekens ende sierkens, alle schepselen van hemel en aerde in soodaenighe herten mochten veranderen, soo dat'er van alle schepselen die Godts Almoghentheit voort-gebracht heeft, nieten soude overblijven als vierighe vlamighe herten op-gerecht tot Godts lof ende dienst. 'T eerste opzicht van desen wensch, was haer begeerte om Godts eere ende glorie te vermeerderen: het tweede, de danckbaerheit voor de weldaeden, die sy soo onweerdigh verwoesfel van alle schepselen, inde H. Communie ontfanghen hadde: het derde, de danckbaerheit voor alle andere weldaeden, die sy oft andere van Godt ontfanghen hadden: het vierde, de begeerte, dat alle sondaeren in Godts liefde mochten ontfeken worden, ende met den brandt der Cherubinen ende Seraphinen altijd blaecken in dese liefde. In dese vierige wenschen was sy soo versmoort ende ingenomen in Godt, dat sy ganschelijck haer selven verloor. Van dese ingenomentheit wederom tot haer selven komende, ende als uyt eenen hemel weder-keerende bevont sy haere ziele seer mistroostigh, bevroedende dat soo vele herten der menschen sooverre waeren van dat Goddelijck vier, 't welck sy in alle menschen soo uytterlijck wenschte. Want soude geerne alle mogelijcke tormenten tot het uysterste des werelts onderstaen hebben, om tot d'uytwerckinghe van dese begeerten te geraecken. In dit gevoelen ende droef-

droefheyt wiert sy van Godt vertroost, die haer seyde: dat alhoe wel haer begeerten tot geen volkomen uytwerckinghen quaemen; nochtans vele zielen daer door verbeterd ende behouden wierden; die hier door aengenaemer wierden aen de Goddelijcke ooghen, als sy te voren waeren, of sonder dese wenschen souden geweest hebben. Want dat een vierigh ende opghe-recht ghebedt, dat tot de vervoorderinghe der zielen saligheyt gestort wordt, noyt van Godt soo verstooten wordt, dat hy't ongehoort ende ydel laet blijven. Door dese kennisse wiert sy noch stercker in Godt ghetrocken, ende ghedreven om dickwilder de voorgaende begeerten te vervoorderen.

Naer dat sy van Godt verstaen hadde, dat dese begeerten ten opzicht van den even-naesten seer vruchtbaerigh waeren, al-hoe-wel sy niet ten vollen volbrocht wierden: verstont sy voorder d'over-groote vruchten, die soo begheerighe ziele door dierghelijcke wenschen voor haer selven behaelt. Want haer te kennen ghegheven wiert, dat een ziele, die met soo brandighe begheerten in Godts liefde ontfteken is, ende daeghelijckx uyt louter liefde Godts bereet is, voor elcken mensch in't besonder, tot hun eeuwige welvaerentheyd dusdaenighe tormenten t'onderstaen, ghelijck sy wenschte voor de zielen van haeren naesten, ende voor elcke ziele in't besonder te lijden; Godt soo aenghenaem is als of sy met'er daet alle dese tormenten onderstaen hadde.

Sy verstont oock van Godt, dat hoe een ziele meer ende vierigher soeckt te naerderen tot dit levende-maekkende broot, hoe sy klaerder door de gratie met Godt vereenight wort. Want Godt d'overvloedende

Fonteyne des levens is, die sich mildelijck in een ziele uytstort daer hy gheen beletsel vint: Ende dies te milder, hoe de ziele door minnelijcke begheerten beter bereyt is, om dese levende waeteren t'ontfanghen. Hier opschrijft sy aldus. *Eeuwigh licht ende leven mijnder ziele, en wilt noyt in my verminderen, maer mijn ziele meer ende meer bereyden, om een ghenoghelijcker wooninghe inde selve te vinden. Konde ick dit ghevoelen alle menschen kennelijck maecken, ende in't binnenste van haer herte indrucken, om een meerdere gheneghentheyte tot dit leven te scheppen? My dunckt somwijlen dat mijn herte van droefheyt scheurt, door dien dat dit leven onser ziele van soo luttel herten begheert ende bemint wort: Ia de menschen loopen daer van, als of sy met sweepen van Godt asgejaeght wierden, waer over onsen Salighmaecker sich seer beklaeght. Mijn herte doet my seer, hier van te schrijuen.*

Haer verlanghen tot de Communie was soo groot, dat haer begheerende krachten, niet alleenlijck by daeghen, maer oock by nachten vlamigh waeren, tot dese goddelijcke spijsse. Door desen vierighen hongher hadde sy verdriet inde ure smorgens te verwachten om op te staen: Ende opgestaen zijnde stont somwijlen langhen tijdt voor de Kercke, eer de deure gheopent wiert: Alsdan wenschende eenen gheest te wesen, ende door ghesloten deuren, of door de mueren binnen te komen, om te naerderen tot haeren Beminden, ende hem te nutten.

Als sy tot de Communie sich bereyt maeckte was sy onbequaem, om haer verstant of sinnen tot iet anders te keeren: Ende was teenemael verslonden door eenen omvanck van liefde, om met haeren Bruydegom wesentlijck vereenight te worden. 'T is meer als

eens

eens gebeurt, alswanneer den Priester de H. Hostie ophefte, ende sy haer ooghen minnelijck keerde tot het H. Sacrament, verlangende naer sijn teghenwoordigheyt ende als niet konnende langher vertoeven, (’t welck nochtans moest wesen tot dat de Misse gheeyndicht was,) dat sy van Christus dese woorden verstaen heeft: *Ick wensche oock, mijn Alderlieffste tot u te komen, om my met u te vermaecken.*

Dierghelijcke getuyghenissen, van haer verlanghen tot Christus, ende van ’t verlanghen Christi tot haer, worden dickwils in haere schriften beschreven.

§. 9. *Haer ghesteltenisse als sy de H. Communie ontfonck.*

ALs sy naereen neerstigh ende lanckduerende bereydinghe tot dese hemelsche Tafel naerderde, vervoegde sy sich by de reste, als d’onweerdighste van alle: Ende nam haer steunsel op de groote vierigheyt ende verdiensten van andere, om door de selve doorghedraeghen te worden, soo sy seght, ende aen haeren Bruydegom aldus aenghenaemer te zijn.

In elcke uytreyckinghe van de Communie, die aen kinders of bedaeghde menschen gheschiede, voelde sy inwendighlijck een besondere vreught, ende eenen besonderen invloet uyt Godt in haere ziele.

Somwijlen sagh sy dat de ghene die de H. Communie ontfonghen, als lichten ende brandighe torssen waeren inde teghenwoordigheyt Godts: van de welke sommighe grooter vlamme ende helder licht gaven, als andere.

Gaende naer de tafel des Heere droegh sy mede in haer ghedachten alle de ghene, voor de welke sy den Goddelijcken bystant ende hulpe versocht, ende of-

ferde dese alle te samen met haer selven aen haeren lieven Salighmaecker.

Het insicht van haer onweerdigheyt, ende van haer kleyne verdiensten, was soo groot ende levendigh, dat sy door beschaemtheyt over haer verworpentheyt quaelijck derfde naerderen tot dese tafel: ten waere dat de brandende liefde ende vierigh verlanghen haer tot dese nuttinghe voort ghestiert hadde.

In dese beschaemtheydt keerde sy sich tot de Moeder Godts, *Moeder van haer ziele*, aen haer Moederlijck ende bermhertigh herte bitterlijck klaeghende over haer groote onweerdigheyt, om wesentlijck haeren Goddelijcken Sone t'ontfanghen: Ende versocht ootmoedelijck haere hulpe ende voor-spraecke, om tot de nuttinghe van dese hemelsche spijs sich te moghen verstouten, tot de welcke sy soo grootelijck door liefde ghedreven wiert. Als wanneer de Moeder Godts haer eens verbeelt wiert, offerende haeren goddelijcken Sone aen den hemelschen Vader, tot suyveringhe van alle haere ghebreken, ende voldoeninghe van alle haer sonden, op dat haere ziele schoon ende onbevleekt met haeren Salighmaecker in dit H. Sacrament soude vereenight worden; verstont sy, dat dese offerande, die door de handen, van Maria ghedaen wiert, aen den hemelschen Vader seer aenghenaem, ende aen haer ziele seer profijtigh was: Ende voelde alsdan soodaenighe teenigheyt ende inghekeertheydt des ghemoets, dat sy als sonder ghevoelen was, ende heel verstonen in Godt: t welck eenighe daeghen bleef dueren.

Den 11. Februarij 1639. inde Kercke komende, om haeren Salighmaecker te nutten, ende volghens haer ghe-

ghewoonte, haer ooghen minnelijck staende op 't Belt van de H. Maghet: wiert sy van de Moeder Godts met soo groote soetigheyt verwillekomt, dat sy haer selven verloor. Desen willekom die sy aldan van de Moeder Godts ontfonck, was den voorbode van de besondere gratie die sy dien dagh door de nuttinghe der H. Communie ontfanghen soude: want sy door dese Communie in Godt soo versonden was, dat sy 't lichaem Christi ontfanghen hebbende, sich in haer selven niet en vont, maer in hem. *De Bruyt*, seght sy, *smilt hier in de liefde van haeren Beminden, ende wort als eenen gheest met hem: soo dat sy aldan leeft, niet sy, maer Godt in haer, die haer leven is. O wonderlijcken Godt, die sijn selven met sijn schepselkens soo ghemeyn maect.*

Hier van bleef haere ziele soo rijk van hemelsche schatten, dat sy dien dagh, waer sy gonck of stont, met haeren Beminden in sulcken voeghen vereenight was als of'er niemant in Hemelende Aerde gheweest waere, dan Godt ende sy. Sy en sagh, sy en hoorde, sy en voelde anders niet, alshaeren Salighmaecker, haeren Godt, haeren al.

Verscheyde dierghelijcke vereeninghen, die sy ontrent de nuttinghe van de H. Communie pleegh t' ontfanghen, beschrijft sy oock 't voorgaende jaer: Ende in 't beginsel, als sy te Ruremonde ghekomen was, bekent sy, ontrent den tijdt van de Communie seer dickwils van haeren Bruydegom groote jonsten ghenoten te hebben. Soo dat dese vereeninghen menighvuldigh gheweest sijn, ende vele jaeren gheduert hebben.

De vreughden, die sy uyt dit H. Sacramente schep-
te, noemt sy, *enen grooten, overlopenden, droncken-*

maeckenden invloet, een overvloedende liefde, een saecke die met gheen woorden, noch oock met ghelijckenisse en kan uyt gheleyt worden. Dese vreughden waeren dickwils soo groot, dat sy gheen ghevoelen en hadde naer den ondersten mensch: Ende bekent, dat het haer onmoghelijk soude wesen, te ghelooven dat-men alhier tot soodaenighe ghemeynschap met Godt kan komen, ten waere sy de selve met'er daet gheproeft hadde.

Op een andere plaetse schrijft sy aldus: *Wonderlijcken Godt! Levende Fonteyne van dat soet vloedende levendigh waeter des eeuwighe leven, daer alle de Salighen in een eeuwighe weelde haer leven ende verbeuginghe uyt scheppen: van de welcke onse ziele alhier somwijlen eenen voorsmaeck uyt Godt gheniet! De hemelsche vreughden, die een ziele hier smaect, ende in dit leven mede-deelt, die altijt springhende water-beke der goddelijcke ghenuchten, die tot ons, ende in den selven oorspronck tot Godt weder-vloet, is onbegrijpelijk: waer van alle schepselen moeten swijghen.*

Als wanneer sy voelde dat sy van desen overvloed bevanghen wiert, was haer sorghe om haer lichaem in stant ende ghesetheyt te houden, op dat haer ontgheestinghe van niemant en soude bemerckt worden: 't welck sy innighlijck van Godt versocht. Naer dierghelijcke opghethoghentheden riep sy. *O Heere, wanneer sal den klaerschijnenden daegheraet verschijnen, die my tot dat eeuwighe onuytblusschelijk licht sal op nemen, om aldaer te verblijven, sonder tot dit aerde-vat van mijn lichaem te keeren! O Heere, ick betrouwe, dit my desen tijdt ende alder-salighsten ooghenblick haest sal verjont worden. Ick en hebbe nochtans gheenen Wille: maer uwen Wille is mijnen.*

Wat

Wat konde dese ziele tot behoudenisse van dit leven beweghen, ja hoe vierighlijck moest sy de doot wenschen, die soo wonderlijck ende soo dickwils den voorsmaeck vande hemelsche vreughden beproefde?

§. 10. *Siet meermaels haeren Salighmaecker ende hoort
sijn stemme als sy Communiqueert.*

DEn brant haers herte wiert door menighvuldighe openbaeringhen vlamigher : want sy dickwils haeren Beminden sagh, ende sijn stemme hoorde als sy naerderde tot dit H. Sacrament. Christus verthoonde sijn selven aen *Agnes* nu in't opheffen van de H. Hostie, nu in't breken, nu als den Priester de Hostie inde handt hadde, om de selve uyt te deelen, nu op andere stonden. Al is dit klaerblijckelijck uyt het gheue wy voor desen gheseyt hebben: ick en mach evenwel de merckelijcke gheschiedenissen, die hier volghen, niet achterlaeten, al is't dat ick vele dinghen verzwijghe, die ick aengaende de H. Communie in haer schriften bevinde, om den Leser niet te vervelen met menighvuldighe gheschiedenissen die aen malkanderen seer ghelijck zijn.

Den 7. April 1638. de Misse hoorende, naer de welke sy de H. Communie soude ontfanghen, sloegh sy haer ooghen op haeren Salighmaecker als den Priester de H. Hostie op-hefte : Die sich als dan wesentlijck verthoonde, als haer met opene armen verwachtede, ende verlanghende naer haer komste. Sy hoorde te samen van Christus dese woorden: *Komt, ick quele van liefde tot u, om in uwe ziele my te vermaecken* Haer inghewant scheen alsdan door den brandt der liefde van malkanderen ghetrocken te worden, siende dat

E e

hae-

haeren Salighmaecker met opene armen stont om met haer vereenicht te worden, ende hoorende dat hy door liefde sijn selven soo vergat, dat hy sich verootmoedighde om by soo verworpen aerd-wormken te willen komen; ja in haer ziele sijn vermaeck wilde nemen, ende dat met soodaenigh verlanghen, dat hem alle uytstel te lanck docht.

Naer dat sy hem ontfanghen hadde, was sy in een ghesteltenisse, die sy niet en kan beschrijven, ende sagh dat *Ioanna*, die met haer ghecommuniceert hadde, van ghelijcken in haeren Bruydegom inghenomen was, ende even vriendelijck van hem ghetoeft wiert. Haeren wensch was, dat soodaenigh gheluck aen meer andere mocht ghebeuren. *Och seght sy, mocht ick alle menschen in dat alijt heet-brandende verlanghende herte indrucken, sonder oyt uytghekeert te worden!*

Den 7. Meert 1639. met eenen omvanck van de Goddelijcke Liefde als onthelst wordende, verstont sy dese woorden. *Bemint my op 't alder-volmaeckste, ghelijck ick u beminne. Agnes seyde hier op: O Heere hoe souden wy arme aerd-wormen uwe Majesteyt op dese maniere kunnen beminnen, die Godt zijt, ende uwe Liefde self zijt. Waer op haer gheantwoort wiert: Ick Godt ende mensche te samen, gheve my gheheel aen u: betaelt my met mijn eyghen selven, my dese liefde weder opdraeghende, anders in mijn gaven niet soeckende, dan dat mijn eere ende glorie vermeerdert worde.* Hier was sy wederom ghestelt, ghelijck-men dencken kan: soude wel over al ghevloghen hebben, om de goetheyt Godts te verkondighen, ende haer selven onder de voeten van alle schepselen te worpen, om ter liefde Godts verplettert te worden, ende om haer selven gantschelijck uyt te gaen, ende

de aen te kleven aen Godt alleen.

Op eenen anderen dagh inde Kercke wesende, ende lettende op den Priester die de H. Communie uytreyckte, verthoonde sich Christus inde handen des Priesters, als quelende van liefde ende van verlangen, om met ons vereenight te worden. Hier was *Agnes* wederom als buyten haer selven, ende en wist niet wat maecten. Want alle krachten haerder ziele waeren door dit ghesicht als verflaeghen, ende sy scheen te bewijcken. *Dit ghesicht, seght sy, is my gheschiet op veel verscheyde manieren, die my niet moghelijk zijn te verhaelen. Wy sullen 't sien als wy hier boven sullen komen. Wonder over wonder! Ick hebbe dickwils in mijn selven seer droef gheweest, dat onsen Heere my met soodaenighe jonsten voor- komt: Ende hebbe hem dickwils ghebeden, dat hy my in dit leven met minne-briefkens van lijden soude besoecken, ende dese gratien bewaeren, tot dat ick in 't eeuwigh leven sal komen, om hem sonder ophouden te ghenieten.*

Noch op eenen anderen dagh, wiert sy door de H. Communie soo seer inghenomen in Godt, dat sy langhen tijdt buyten haer selven was, verstaende van Christus dese woorden. *Ick omcinghele u altijd meer ende meer met het vier van mijn goddelijcke Liefde: Ende storte in uwe ziele den alder-soetsten smaek van mijn Godtheydt, met een deel van de soetigheyt die de Salighen des Hemels ghestaedighlijk uyt my ghenieten.*

Sy behiel van dese woorden een besondere vereeninghe met Godt, ende soo groote aenkleventheydt met hem, dat sy heele daeghen met ghewelt dese stercke intreckinghen tot haeren goddelijcken ende overvloedighen weldoender moest inhouden, om die niet kenbaer te maecten.

Den 4. Julij 1638. op de Communie-banck knielende om de toe-komste van haeren Bruydegom te verwachten, als den Priester 't H. Sacrament in de hant hadde om dat uyt te reycken, sagh sy wederom haeren Salighmaecker vlamigh van liefde met een sneeuw wit kleedt bedeckt. Uyt welck ghesicht een over groote liefde in haer herte opstont, die haer dry daeghen by bleef, soo dat sy in Godt als ghesmolten was.

Op eenen anderen dagh van 't selve jaer als den Priester sich keerde met de H. Hostie inde handt, sagh sy haeren Salighmaecker haer vriendelijck toe-lachende, ende haer toe-sprekende met dese woorden: *Aensiet my, ick ben vervult van verlanghende begheerte tot u, om in u, als in mijn eyghen te rusten.* Door welke woorden haer liefde soo seer ontfeken wiert, dat desen soeten brandt ses daeghen daer nae noch duerde als sy dit ghesicht beschreef.

Noch op eenen anderen dagh van 't selve jaer, seer verlanghende om 't H. Sacrament te nutten, wiert sy van haeren goddelijcken Medecijn-meester, soo sy hem noemt, noch meer aen-ghedreven in haer vierghe begheerten, door dese woorden die hy tot haer sprack. *Siet ick wachte naer uwe toekomst, om u met my te vereenighen. Komt en vertoest niet langher, want ick niet langher wachten en wille.* Hoedaenigh haer verlangen aldan gheweest is, hoedaenighe haere ghesteltenisse indese Communie, en kan sy niet uytsprenken.

Noch anderwerf in 't selve jaer, van den Biecht-stoel komende, alwaer sy voor de ghesont-maeckende voeten van haeren Salighmaecker, soo sy seght, haer sonden beleden, ende vergiffenisse van de selve ver-
socht

focht hadde: ghevoelde sich seer begheerigh om de H. Communie te nutten, *het voetsel haerder ziele ende haer eenigh goet.* Haer ooghen slaende op de H. Hostie, sagh sy haeren Salighmaecker, die haer tot dese nuttinghe seer minnelijck was noodende, ende stont als met uytghereckte armen van sijn Goddelijcke liefde, om haer t'ontfanghen. Hier voelde *Agnes* sich wederom gheheelijck met Christus vereenight, endscheen naer de Tafel des Heere te vliegghen. Sy was in Godts liefde als ghesmolten, ende dat met seer groote inwendighe blyschap. Alle de sloten haerder ziele, soo sy seght, waeren van desen Goddelijcken invloet vervult, ende sy behiel nacht ende dagh een seer wonderlijck ghevoelen van dese vereeninghe.

Meer dierghelijcke saecken staen in haer schriften beschreven.

§. II. *Heeft groot gevoelen, merckende dat iemandt ghewillighlijck verstroeyt was, naer dat hy de H. Communie ontfanghen hadde.*

DEN 3. April 1638. inde Kercke der Societeyt haer ghebedt doende, alwaer verscheyde perfoonen t'lichaem des Salighmaeckers ontfanghen hadden; sloegh sy haer ooghen met geluck-biedinghe op dese perfoonen, ende bemerckte dat eenen van dese geduerighlijck verstroeyt was ende rontom sagh, ende dar terstont naer t'ontfanghen vande H. Communie. Dit veroorsaecte in *Agnes* een besondere droefheyt: want het haer onverdraeghelijck docht, dat iemandt die soodaenighen gast geherbergh heeft, sijn selven met desen gast niet besigh hout, maer sich tot ydele ende verganckelijcke dinghen gewillighlijck uyt-keert, gelijk

fy desen persoon sagh doen. Stelde sich met de ghe-
dachten als in 't herte van desen mensch, ende viel
aldus voor de Heylighe ghebenedijde voeten des Sa-
lighmaeckers: versoeckende, dat hy soude geweerdig-
ghen haer aen te nemen, om hem geselschap te hou-
den, ter wijlen dat desen mensch tot andere dinghen
uyt-gekeert was: ende badt om vergiffenisse soo voor
desen, als voor meer andere, die in dusdaenighe gele-
ghentheynt vrywillighe verstroeytheden aenveerden.
Alswanneer den Heere tot haer sijn beklagh dede, dat
'er seer luttel ghevonden worden, de welcke naer
dat hy sijnen inganck tot hun ghenomen heeft, by
hem blijven, om sijn soete teghenwoordigheyt te ge-
nieten, luttel of niet achtende soo grooten gast, ende
haer selven onweerdigh maeckende om de vruchten
van sijn lichaemelijcke teghenwoordigheyt te smaec-
ken: onderhiel sy sich alsdan met de volghende gelijc-
kenisse. Als eenen seer grooten vrient te gast komt by
sijnen vrient, die van desen gast veel groote weldaeden
ontfanghen heeft, ende noch meerdere staet te ver-
wachten: is't dat desen vriendt sijn huys geopent, ende
sijnen gast binnen ghelaeten hebbende, uyt sijn huys
vertreckt, om iet anders te doen, ende desen gast die
hem komt besoecken, in sijn huys alleen laet: wat ge-
voelen soude desen gast hebben van dierghelijcke on-
danckbaerheyt ende onbeleeftheyt. Ende waer het
saecken, dat dit, niet eens, maer t'elcke reyse ghebeur-
de, als hy hem komt besoecken: Wat soude desen gast
met soo ondanckbaeren vrient doen? Hy soude buy-
ten twijffel laeten blijcken dat dit hem seer mishae-
ghde ende met alle sijn weldaeden van dat huys vertrec-
ken, ende eenen anderen vriendt verkiesen, die hem
met

met meerder beleeftheyt ontfanghen ende onthaelen soude.

Sy getuyght, dat dese ghelijckenisse haer meer als eens voor-gestelt is geweest: ende seght dat Godt inder waerheyt sich aftreckt vande ghene die hem soo onbeleefdelyck ontfanghen, ende dat Christus sich tot andere keert, die met meerdere in-ghekeertheyt haer selven tot sijn komste bereyden, ende naer 't ontfanghen behoorlijcker hem onderhouden. Ende seght nochvoorder, dat sy d'alderonweerdighste, op den selven tijdt dese waerheyt ondervonden heeft. Want terwijl den voorseyden persoon, naer het nutten vande H. Communie sijn selven vrywilligh verstroeyde, met sijn ooghen door de Kercke te swieren: wiert *Agnes*, die aldan in sijn plaetse haeren Schepper onderhiel, met soo soete hemelsche toevinghe verfaedt, dat sy geen woorden en vint om dit te beschrijven: 't welck haer meermaels gheschiet is.

S. 12. Haer gevoelen over dat sommighe, naer 't ontfanghen vande H. Communie, in doodelycke sonden vallen.

SY vervoeght dit ghevoelen by 't voorgaende: 't welck soo veel te grooter was, als d'onbeleeftheyt van soo weerdighen vriendt te verstootten ende naer sijn binnen-komste te verjaeghen, grooter is, dan hem niet beleefdelyck 't ontfanghen. Hier van dede sy bitterlijck haer beklagh tot haeren Salighmaecker op den Feest-dagh van Paesschen haer droefheydt te kennen gevende, som dieswille dat'er soo luttel gevonden worden die hem in haer ziele behouden, naer dat sy hem inde H. Communie ontfanghen hebben; ende door den grooten uyt-keer tot haer quaede genegentheyt,
hem

hem door doodelijcke sonde verjaeghen, den boosen vyandt in sijn plaetse ontfanghende. Och wat droefheyt, boven alle droefheyt is het, seght sy, dit te gevoelen, ende niet te kunnen beletten! *V*at schaede doen wy aen ons selven: *O* Godt geve, dat dese schaede niet en strecke tot ons eeuwigh verderf. Ick vinde my dickwils getrocken, om voor alsulcke menschen te bidden, op dat sy licht ende kennisse met oprecht berouw van haer sonden moghen verkrijghen. Daer en teghen ben ick vol vreught, als ick my keere tot de ghene die by soo rijcken, weerdighen machtighen, honighvloeyenden gast ingekeert blijven. Dese gedachten doen mijn ingewant smiltten van inwendighe verheughinghe des geests. *O* wonderlijcken gast! onuytsprekelijk in uwe gaven, geest ons gratie om met meerdere naederheyt van uwe teghenwoordigheyt, ende met vaster liefde aen uwe Majesteyt aenhanghende te blijven. Hemelsche Koninghinne, die noyt hier in beletsel ghestelt hebt, verkrijght ons van uwen Sone dese gratie, ende blijft ons by door uwen moederlijcken bystant tot den lesten ooghenblick toe: sonder welke by-blijvinghe ick my daghelijcks krancker gevoele. *V*vaer het saecken dat my den besonderen bystandt Godts niet wederbiel, ick sie klaerlijck dat ick alle uren ende ooghenblicken in sonde soude vervallen. *T* welck my een groot verwecksel gheeft om my meer ende meer aen Godt Almachigh te hechten, om door sijn gratie my staende te houden, sonder de welke ick moet vergaen. Hier toe aenrope ick daghelijcks alle Godts vrienden, om door de voorspraecke vande Moeder Godts tot het eynde mijns levens staende te blijven.

§. 13. *Christus gheeft haer te kennen wat hy vande sondaeren lijdt: Agnes versoent sijn rechtveerdighe gramschap.*

Enige daghen te voren, naer dat sy haeren Salighmaecker wesentlijck ontfanghen hadde, ende volghens haer ghewoonte tot hem ingekeert was, sagh sy hem als heel door-wondt, ende swemmende in sijn H. Bloedt, met een seer pijnelijck ende bloedigh ghelaet. Sy wiert door dit insicht soo beweeght ende beroert, dat haer medelijdigh ghevoelen seer groot soude gheweest zijn, al hadd'et in een groote menichte van herten verdeelt gheweest, 't welck haer herte alleen beswaerde. Sy versocht alsdan van haeren Beminden, met eenen beklaghelijcken toe-keer, de reden van soo deerlijcke ghesteltenisse: ende verstont, dat de sonden der menschen hem soo seer mishandelen, die hem door hun hertneckigheyt d'eene wonde op d'andere gaven, ende naer menighvuldighe vermaenighen, die sy ontfonghen, harder bleven als eenen steen, ende in haer boosheyt volherdigh waeren, eveneens als of'er gheen straffe te verwachten stont. Hier naer scheen Christus sijn rechte handt uyt te steken, met een bloedigh sweert ghewapent, om sijn vyanden te verderven. Maer *Agnes* scheen desen slaggh, die hy voor hadde, te breken, versoeckende met een nedergeboghen ghemoet, dat dese vraecke op haer alleen mochte vallen, ende sy alleen ghestraft worden, anders niet vraeghende vande Goddelijcke goetheydt, als sterckte, om de straffe die sy boven alle andere verdient hadde, te verdraeghen. Hier bevont sy sich met haeren bloedighen Bruydegom soo vereenight, dat sy

Ff

niet

niet voorders hier van segghen kan : sy was in Godt als ghesmolten, waer van sy moest stom blijven.

Tot haer selven komende, sagh sy haeren doorwonden Salighmaecker als machteloos van sijn Wonden en pijnen, maer van blijder ghelaet, dat geheelick bebloedt ende doorwondt schein te wesen. Als-dan schein den Salighmaecker haer t'aensien, sich in haer herte, met een minnelijcke t'faemen-spraecke vermaeckende. Hy schein, seght sy, als iemant die onder de handen van roovers ende moordenaers geweest is, ende hun vrede tochten ontkomen zijnde, heel krachteloos gheworden was : ende brengt hier by dese gelijckenisse. Dat iemant vande moordenaers quaelijck onthaelt zijnde, ende eenighe plaetse soeckende om te rusten, nae dat hy te vergheefs aen verscheyde huysen geklopt hadde om binnen gelaeten te worden, ten lesten eenen vriendt vont, die door medelijden sijn beste kamer, met al wat hy hadde, op droegh, om de matre litmaeten van desen machteloosen mensch te vermaecken : wat vriendtschap soude soodaenighe onthaelinghe verdienen, of wat soude desen gast weygeren, aen den genen die hem dese vriendtschap bewesen hadde. *Agnes* verbeelde sich, dat sy aen haeren Salighmaecker soodaenighe vriendtschap bewees : aen den welcken sy haer herte tot een herberghe offerde, om sijn krancke ende gequetste litmaeten te vermaecken, naer dat hy vande fondaeren verstootten was, die hem weygherden in haer ziele t'ontfanghen. Sy was geheel de goede weke besigh, met de Wonden t'overdencken die den Salighmaecker door de sonden ontfanght; met de vreetheyt der fondaeren t'overpeysen, die hem quetsen, ende niet en willen herberghen; met
te

te bidden, dat de straffen, die de menschen hier door verdienen, op haer alleen souden vallen; met hem een aenghenaeme rust-plaetse in haer herte te bereyden: ende ondervondt dat dese goede geneghenteden aen haeren Beminden seer aenghenaem waeren, ende dat sy door dese vrientdschap van hem verkreegh al wat sy versoecht.

§. 14. *Wat vermaeck de H. Maeghet schept, uyt de ghene die Godt vruchtelyck ter H. Communie gaen.*

DEn 18. September 1638. sagh sy inde Kercke der Societeyt de H. Maeghet, inde ghedaente van een groote Koninghinne, vergeselschapt met vele hemelsche Maeghden, staende aen de flincke sijde des Priesters die Misse dede. Was verwondert dat dese Maeghet de leeghe syde hiel: ende verstont, dat de hooger syde aen den Priester toe-komt als hy dat hooghweerdigh Sacrificie offert. Heel de Kercke scheen met soo groote klaerheyt vervult te wesen, dat haer ooghen schemelden, ende als blindt waeren.

Sy sagh de Communie-banck bereydt, ende het volck tot de Communie naerderen, maer met onghe-lijcke bereydinghe ende begeerte. *V*Vant aen sommighe het brandende vier der liefde ontbrack. Sagh dat de voorschreven Koninghinne, met haer gheselschap, aen de selve sijde des Priesters bleef, tot d'uytreykinghe van 't H. Sacrament, ende dat met een eerbiedinghe, die met geen tonghe kan uyt-gesproken worden. *V*Vaer uyt sy verstont, met wat eerbiedinghe wy ons moeten voeghen tot dese tafel, om soo hooghe onbegrijpelijcke spijs te nutten. *G*roote Koninghinne, seght sy, *Wat soete, minnelijcke, vriendelijcke ooghen sloegh uwe*

Majestejt op de ghene die in ootmoedigheyt met groote vierigheyt tot dese H. Spijse opgerecht saeten! Als ick op dese minnelijcke ooghen begin te peysen, moet mijn ziele als smiltten, ende in liefde vergaen. Maer wat droefheyt dat gy voelt, in het aensien der ghene die meer uyt ghewoonte, of meer uyt opsicht der menschen tot dese tafel gaen, als om Godt; ja die tot de schepselen sich af-keeren, als sy die hoogh verheven spijsse genut hebben, wiert my alsdan verthoont. Dese dingen en staen niet te saemen. Hier sagh ick eenen af-keer ende walghinghe die niet uyt-gesproken kan worden. Dese vriendelijcke ende soethertighe ooghen vande H. Maeghet, waeren soo diep in-geprint in haeren gheest, dat haer herte heel den dagh door de selve ontsteken ende verheught was.

§. 15. Soete ghepeysen op het breken der H. Hostie.

Als den Priester inde Misse de H. Hostie brack, verfocht sy van haeren Beminden, sonder onderbrekinghe of scheidighe door sijn liefde met hem vereenight te worden.

Den 15. July 1638. schrijft sy, dat sy onder 't breken vande H. Hostie ghewoon was haer gedachten te vestighen, op het breken ende verscheuren van 't Goddelijck lichaem des Salighmaeckers in sijn Heylige geefselinghe, vande welcke sy alsdan een levende inbeeldinghe hadde: als oock op de Crooninghe, door de welcke sijn Goddelijck Hooft met doornen doorbroken wiert. In dit insicht pleegh sy soo voor haer selven, als voor andere, van haeren Salighmaecker te verfoecken, 't ghene sy voor hadde te vraeghen: ghelijck was de verheffinghe vande H. Kercke, het welvaeren des Landts, ende andere dinghen. Als dan verfocht sy oock,

oock, dat Godt Almachtigh soude afweiren, al wat de volmaeckste vereeninghe tusschen hem ende onse zielen konde beletten, ende dit gheweirt zijnde, ons in sijn liefde verslinden, ende verdrincken in sijn H. Bloedt.

Voelde sich door dit breken van de H. Hostie oock ontsteken met een groote begheerte van voor hem te moghen lijden, die sijn selven in sulcker voegen voor ons ghegheven heeft: Ende verstont somwijlen met versekerheyt dat haer ghebeden verhoort waeren.

§. 16. *Wat sy nae de Communie pleegh te doen.*

DIt was den tijt nae den welcken sy heele daegen ende nachten soo seer verlanghe, dat oock de krachten haers lichaems besweken, als wanneer sy ghenootsaecht wiert vele daeghen achter malkanderen de lichaemelijke teghenwoordigheyt van haeren Salighmaecker te derven, soo in't 17. Capittel van 't Eerste Deel gheseyt is. Uyt soo vierige wenschen kamen gissen, hoe sy desen kostelijcken ende soo seer ghewenschten tijdt pleeght over te brenghen.

Sy stelde sich alsdan aen de ghebenédijde voeten haers Salighmaeckers, in een groot stilswijghen, in een diepe verwonderinghe van sijne grootheydt ende goetheydt, die sich gheweerdighde op soodaenighe maniere tot haer verworpenheyt ende boosheydt te naerderen: Ende bestede desen tijdt, met Hemel ende Aerde tot lof van de goddelijcke Majesteit, ende tot danck-segginghen over soo sonderlingh weldaecte nooden. Somwijlen hadde haer vernederinghe d'overhandt in dese t'samen handelinghe met Godt, somwijlen de danck-segginghen; maer ten meestendeel

de liefde, door de welke sy sonder verkiesinghe van haeren wille, tot groote inghekeertheden, oft opghe-thoghentheden, ontgheestinghen, ende hemeliche vereeninghen, van haeren Beminden ghetrocken wiert, die haer onmoghelijck zijn te beschrijven.

Als sy van haeren Salighmaecker iet verfocht, haer verfoeck was vergiffenisse te bekomen van haer ghebren, om beter ende vierigher hem te dienen, meer ende meer in sijn heylighe Liefde te branden, door menighvuldigh lijden haere liefde te laeten blijcken, ende haeren naesten aen haeren Salighmaecker in't Vaderlijck herte te bevelen, om de sonden uyt te roeyen, ende de liefde Godts in alle herten t'ontsteken: want sy haeren naesten noyt en vergat, als haere ontgheestinghen toe-lieten, soodaenigh verfoeck te doen.

Sy badt voor alle menschen, maer naementlijk voor haer selven ende sommighe andere, die sy door haer ghebeden besonderlijk aen Godt opdroegh, op dat dese inde goddelijcke Liefde eeuwiglijk soudent ghevestight worden, sonder scheydinghe, ende op't alder-volmaectste.

Daer nae handelde sy met haeren Salighmaecker van de voorvallende noodigheden die den tijdt mede brocht, inde welke sy wenschte verhoort te worden. Hier van sal't ghenoech zijn een staeltjen by te brenghen. Op den 8. Augusti 1638. was te Ruremonde eenen ketter ghevanghen, den welcken stont om spoedelijck gherecht te worden: soo verfocht sy dan in dese gheleghentheydt de behoudenisse van dese ziele, door een oprechte bekeeringhe tot het waerachtigh Gheloof, met een volkomen leetwesen over sijn sonden.

den. Offerde haer selven, om voor sijn misdaeden te voldoen op de maniere die Godt verkiesen soude, mits dat dese ziele behouden wierde. Sy praemde dit verfoeck op alle manieren, verscheyde voor-spraecken verfoeckende, naementlijk van de Moeder Godts, om in dese saecke verhoort te worden. Sy ontschuldighde by haeren Salighmaecker desen misdaedighen, soo seer als 't moghelijk was, segghende dat de sonden die hy teghen d'eere Godts ende der goddelijcke Moeder bedreven hadde, meer uyt kranckheydt, uyt quaet exempel van andere, uyt ghewoonte gheschiet waeren, als uyt boosheydt oft uyt verbittert herte teghen de goddelijcke Majesteit. Ende sy verstont ten eynde dat haer vraeghe verhoort was, ende dat desen mensch sich bekeeren soude, ende tot sijn saligheydt komen. Haer vreughden waeren hier soo groot, dat sy gheneghen was om de goetheyt Godts, ende het gheluck van dese ziele over al met luyder stemme uyt te roepen. Desen misdaedighen wiert ter doot veroordeelt, hy bekeerde sich door Godts gratie tot het Catholijck Gheloof, ende is seer godtvruchtelijk gestorven.

Op de selve maniere verthoonde sy aldan aen haeren Salighmaecker andere soo besondere als ghemeyne noodigheden, inde welcke sy versocht van hem geholpen te worden.

§. 17. Door 't aensien van de H. Hostie worden onse verdiensten vermeerderd.

OM ten lesten dit Capittel te sluyten, stelle ick een goede leeringe, die *Agnes* ons achterlaet, de welke eenen middel is om onse verdiensten grootelijckx

te vermeerderen ghelijck sy van Christus, self verstaen heeft.

Als sy onlanghs te Ruremonde was komen wonen, heeft sy naer de Communie tusschen andere onderwijfingen van den Salighmaecker verstaen, dat soo dickwils als eenen mensch met een oprecht Gheloof godtvruchtighlijck de ghedaenten aensiet onder de welke het lichaem Christi verborghen is, soo dickwils oock sijn verdiensten in den Hemel vermeerdert. Ja dat hy in't toekomende aenschouwen Godts besondere vreughden ende loon sal scheppen, voor elcken goeden wille, die hy in dit leven ghehadt heeft, om de H. Hostie t'aenschouwen, onder de welke Christus wesentlijck schuylt.

Dit was de reden waerom d'ooghen van *Agnes* soo neerstighlijck speelden op dit H. Sacrament, soo ten tijde van de H. Misse, als inde uyt-reyckinge der Communie, ende als wanneer de Remonstrantie uyt-ghestelt stont. Want wetende, dat dit ghesicht aen haeren Brüydegom aenghenaem was, wiert sy ghedreven om dese ghedaenten t'aenschouwen: Welcken drift ghemeynelijck met eenen nieuwen aenwas van liefde, die sy alsdan in haer ziele voelde, van Godt vergolden wiert.

IV: C A P I T T E L.

Liefde tot den lijdenden Salighmaecker, ende tot bet naevolghen van sijn bitter Lijden.

WAt Godt-minnende ziele heeft aen dese liefde ontbroken? De H. Brigitta, ende andere
hoogh-